

УДК 811.111'373.7

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-19>

Наталія ТОДОРОВА

кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов, Військова академія (м. Одеса), вул. Фонтанська дорога, 10, м. Одеса, Україна, 65009

ORCID: 0000-0003-2520-2517

Марина ЛАПІНА

викладач кафедри іноземних мов, Військова академія (м. Одеса), вул. Фонтанська дорога, 10, м. Одеса, Україна, 65009

ORCID: 0000-0003-2070-9490

Бібліографічний опис статті: Тодорова, Н., Лапіна, М. (2024). Типи мотивації англійських фразеологізмів із компонентом на позначення зброї. *Актуальні питання іноземної філології*, 21, 130–135, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-19>

ТИПИ МОТИВАЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗБРОЇ

Статтю присвячено когнітивно-ономасіологічному аналізу англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї, завданням якого є виявлення та опис їх мотиваційних типів. Матеріалом дослідження слугували англійські фразеологізми, у компонентному складі яких зафіксовано одну або більше лексем на позначення загального поняття зброя, різновидів зброї, її конструктивних частин та боєприпасів. Основу методології наукової розвідки склала методика когнітивно-ономасіологічного аналізу, запропонована О. Селівановою. У результаті застосування процедур когнітивно-ономасіологічного аналізу для дослідження мотивації англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї виокремлено їх чотири мотиваційні типи: асоціативно-термінальний, пропозиційно-диктумний, інтеграційно-порівняльний та змішаний. Встановлено, що фразеологізми асоціативно-термінального типу мотивації є метафоричними за своєю природою і семантично орієнтовані на опис поведінки та психологічних станів людини. Фразеологізми пропозиційно-диктумного типу мотивації є метонімічними за своїми ознаками та зберігають у своїй внутрішній формі результати досвіду використання зброї людиною. Інтеграційно-порівняльний тип мотивації набув низької репрезентації серед англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї. Найвищий ступень представленості продемонстрували фразеологізми змішаного типу мотивації, серед яких виявлено п'ять різновидів: асоціативно-модусний, пропозиційно-асоціативний, пропозиційно-модусний, пропозиційно-асоціативно-модусний та інтеграційно-порівняльно-модусний. Встановлено, що чотири різновиди змішаного типу мотивації пов'язані з модусом, що зумовлює наявність оцінно-експресивного компонента у фразеологічному значенні таких фразеологізмів. Їхня семантика набуває негативної конотації, оскільки зброя виступає символом конфлікту та агресії.

Ключові слова: мотивація, фразеологізми, англійська мова, зброя.

Nataliia TODOROVA

PhD in Philology, Associate Professor, Professor at the Foreign Languages Department, Military Academy (Odesa), 10 Fontanska Doroha St, Odesa, Ukraine, 65009

ORCID: 0000-0003-2520-2517

Maryna LAPINA

Lecturer at the Foreign Languages Department, Military Academy (Odesa), 10 Fontanska Doroha St, Odesa, Ukraine, 65009

ORCID: 0000-0003-2070-9490

To cite this article: Todorova, N., Lapina, M. (2024). Typy motyvatsii anhlis'kykh frazeolohizmiv iz komponentom na poznachennia zbroi [Types of motivation of English phraseological units with a component denoting weapons]. *Current Issues of Foreign Philology*, 21, 130–135, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2024-21-19>

TYPES OF MOTIVATION OF ENGLISH PHRASEOLOGICAL UNITS WITH A COMPONENT DENOTING WEAPONS

The article focuses on the cognitive-onomasiological analysis of English phraseological units with a component denoting weapons. The task of the analysis is to identify and describe their motivational types. The material for the study was English phraseological units, in the structure of which one or more lexemes denoting the general concept of weapons, types of weapons, their structural parts and ammunition were found. The methodology for the scientific research was the method of cognitive-onomasiological analysis proposed by O. Selivanova. Having applied the procedures of cognitive-onomasiological analysis to study the motivation of English phraseological units with a component denoting weapons, we distinguished four motivational types among them: associative-terminal, propositional-dictumative, integrative-comparative and mixed. It has been determined that phraseological units of the associative-terminal type of motivation are metaphorical in their nature and semantically oriented to the description of human behavior and psychological states. Phraseological units of the propositional-dictumative type of motivation are metonymic in their features and acquired their phraseological meaning through observations of the use of weapons. The integrative-comparative type of motivation has shown low representation among English phraseological units with a component denoting weapons. The highest degree of representation was demonstrated by phraseological units of the mixed type of motivation, among which five subtypes were distinguished: associative-modal, propositional-associative, propositional-modal, propositional-associative-modal and integrative-comparative-modal. It has been determined that four subtypes of the mixed type of motivation are associated with the mode, which results in the presence of an evaluative-expressive component in the phraseological meaning of such phraseological units. Their semantics acquire a negative connotation, since weapons are a symbol of conflict and aggression.

Key words: motivation, phraseological units, English language, weapons.

Актуальність проблеми. Антропоцентричне спрямування сучасної лінгвістики сприяє розвитку досліджень мовних явищ з опертям на новітній когнітивний підхід та надає нові інструменти для вивчення мотиваційних процесів, які лежать в основі утворення фразеологічного значення стійких словосполучень окремих мовних систем. Зокрема, О. Селіванова пропонує методіку когнітивно-ономасіологічного аналізу фразеологізмів, у межах якої мотивація розуміється, як «наскрізна лінгвопсихоментальна операція формування ономасіологічної структури на підставі вибору мотиватора із мотиваційної бази структури знань про позначене у складній системі зв'язків різних пізнавальних функцій етносвідомості» (Селіванова, 2008, с. 160).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на значний потенціал, процедури когнітивно-ономасіологічного аналізу активно застосовувалися до вивчення фразеологічних систем окремих мов. Типологія мотивації українських фразеологізмів розроблялася Ю. Лебеденко (Лебеденко, 2006), О. Селівановою (Селіванова, 2004; Селіванова, 2012), Г. Ярмоленко (Ярмоленко, 2020). Зіставленню окремих мотиваційних типів фразеологічних одиниць української та англійської мови присвячено праці М. Лапіної (Тодорова, Лапіна, 2023), Н. Тодорової (Тодорова, Лапіна, 2023; Тодорова, 2018). Німецькі фразеологізми піддавалися когнітивно-ономасіологічному аналізу

у публікаціях О. Дмитренко (Дмитренко, 2012), М. Глюдз (Павличко, Мартинів, Глюдз, 2020), О. Мартинів (Павличко, Мартинів, Глюдз, 2020; Мартинів, 2021), О. Павличко (Павличко, Мартинів, Глюдз, 2020). Незважаючи на значний доробок лінгвістичних праць, мотиваційні типи англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї досі залишаються поза межами уваги сучасних мовознавців.

Отже, **метою** запропонованого дослідження є проведення когнітивно-ономасіологічного аналізу англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї, завданням якого є виявлення та опис їх мотиваційних типів. Матеріал аналізу склали 93 англійські фразеологізми, вилучені методом суцільної вибірки з друкованих та електронних лексикографічних джерел. Критерієм формування корпусу досліджуваних одиниць слугувала наявність у їх компонентному складі однієї або більше лексем на позначення загального поняття *зброя*, різновидів зброї, її конструктивних частин та боеприпасів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Застосування процедур когнітивно-ономасіологічного аналізу у процесі дослідження мотивації англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї дозволило виокремити у їх складі чотири мотиваційні типи: асоціативно-термінальний, пропозиційно-диктумний, інтеграційно-порівняльний та змішаний.

Асоціативно-термінальний тип мотивації. Асоціативно-термінальний тип мотивації скла-

дає 28% від загальної кількості фразеологізмів з компонентом на позначення зброї. Зазначений тип мотивації за загальним механізмом є метафоричним (Селіванова, 2008, с. 25) і базується на здатності людини розуміти одну концептуальну сферу в термінах іншої за принципом порівняння або асоціювання. Компоненти на позначення зброї у складі фразеологізмів інтерпретуються згідно із загальним принципом антропометричності, перетворюючи зброю на продуктивну донорську зону для реципієнтної зони «Людина». Наприклад, лексеми, що вербалізують узагальнене поняття *зброя*, вогнепальну зброю та її конструктивні частини, складають образну основу фразеологізмів, що описують психологічні стани людини: *be up in arms* 'to be very angry' (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002, с. 10), *under the gun* 'under great pressure' (Oxford Dictionary of Idioms, 2004, с. 132), *with both barrels* 'with unrestrained force or emotion' (Oxford Dictionary of Idioms, 2004, с. 16). Використання та характеристики боеприпасів лягли в основу образності фразеологізмів на позначення поведінки людини та міжособистісних стосунків: *to put a rocket under someone* 'to induce a person to take some action' (Renton, 1992, с. 413), *to be a bomb* 'to be grossly defective' (Renton, с. 410), *drop a bombshell* 'if someone drops a bombshell, they announce something that changes a situation drastically and unexpectedly' (Dictionary of English Idioms & Phrases).

Пропозиційно-диктумний тип мотивації. Фразеологізми пропозиційно-диктумного типу мотивації складають 18,3% від загальної кількості проаналізованого корпусу фразеологічних одиниць. Пропозиційно-диктумний різновид мотивації є метонімічним за своєю природою і базується на виборі мотиватора зі сфери об'єктивних, істинних знань про позначуване. Наприклад, фразеологічне значення англійського фразеологізму *smoking gun (or pistol)* 'a piece of incontrovertible evidence' (Oxford Dictionary of Idioms, 2004, с. 268) утворилося на припущенні, що людина, у якої виявлено вогнепальну зброю, з якої щойно стріляли, ймовірно є винною у скоєні злочину. В основу фразеологічного значення досліджуваної одиниці *spike sb's guns* 'to spoil someone's plans' (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002, с. 167) лягла давня традиція солдат псувати зброю

ворога, засипаючи у дуло гармати цвяхи. Фразеологічна одиниця *put to the sword* 'if someone is put to the sword, he or she is killed or executed' (Dictionary of English Idioms & Phrases) зберігає у своїй семантиці інформацію про меч як найпоширеніше знаряддя виконання смертного вироку.

Переосмислене значення фразеологізмів пропозиційно-диктумного типу мотивації також може базуватися на синестезії зорових відчуттів. Наприклад, образ ножа, лезо котрого так глибоко востролене у щось, що ззовні видно лише держак, став мотивуючою складовою образності фразеологізму *(up) to the hilt* 'completely' (Oxford Dictionary of Idioms, 2004, с. 144).

Інтеграційно-порівняльний тип мотивації. Інтеграційно-порівняльний тип мотивації, в основі якого лежить порівняння, представлений лише 1% англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї. Фразеологізм *faster than a speeding bullet* 'extremely fast' (Farlex Dictionary of Idioms, 2015) набуває свого образного значення через порівняння надзвичайно швидкого переміщення з рухом пулі, що летить, набираючи швидкості.

Змішаний тип мотивації. Змішаний тип мотивації виявився найпродуктивнішим серед англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї, складаючи 52,7% від загальної кількості досліджуваних одиниць. Фразеологізми змішаного типу мотивації мають подвійну мотиваційну природу, оскільки «у проєкції на психокогнітивні моделі структури знань про позначене містять, з одного боку, знаки пропозиційного статусу, що дають змогу декодувати, зберігати і транслювати від покоління до покоління їхній зміст; з іншого – знаки асоціативної образно-метафоричної природи» (Селіванова, 2004). Аналіз фразеологізмів зі змішаним типом мотивації дозволив виокремити п'ять її різновидів: асоціативно-модусний, пропозиційно-асоціативний, пропозиційно-модусний, пропозиційно-асоціативно-модусний і інтеграційно-порівняльно-модусний.

Асоціативно-модусний різновид змішаної мотивації є найчисленнішим, складаючи 44,9% від загальної кількості фразеологізмів цього типу. Він об'єднує мотиваційні ознаки асоціативного та модусного статусів. Під модусом розуміємо «окремі оцінно-емотивний компо-

нент, що може додаватися до диктуму пропозиції або встановлювати оцінність складників асоціативно-термінальної частини» (Селіванова, 2012, с. 56). Таким чином, фразеологізмам асоціативно-модусного різновиду змішаної мотивації притаманне одночасно метафоричне і оцінно-експресивне позначення ситуації.

Руйнівна сила зброї та її небезпечність зумовили набуття англійськими фразеологізмами з компонентом на позначення зброї негативної семантики. Фразеологізми, у складі яких зафіксовано лексичні одиниці на позначення боєприпасів, вогнепальної або холодної зброї, використовуються для вербалізації негативних характеристик як людей, так і об'єктів, наприклад: *son of a gun* '1) a mean or unpleasant man; 2) an emphatic expression of affection for a man one considers daring, mischievous, or tough; 3) an inanimate object that is problematic' (Farlex Dictionary of Idiom, 2015), *a loose cannon* 'a unpredictable person or thing likely to cause unintentional damage' (Oxford Dictionary of Idioms 2004, с. 178), *an old battle-ax* 'a hostile woman' (Renton, 1992, с. 410), *to be dynamite* 'to cause outrage' (Renton, 1992, с. 412), *a powder keg* 'a situation that could suddenly become extremely dangerous' (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002, с. 307).

З іншого боку, ефективність використання зброї лягла в основу метафоричного значення англійських фразеологізмів з позитивною семантикою, до прикладу: *silver bullet* 'a simple solution to a complicated problem' (Cambridge Dictionary), *magic bullet* '1) a drug, treatment or medical therapy that provides an immediate cure to an ailment, disease, or condition without negative side or consequences; 2) something that provides an immediate and extremely effective solution to a given problem or difficulty, especially one that is normally very complex or hard to resolve' (Farlex Dictionary of Idioms, 2015), *to be going great guns* 'to be making very successful progress' (Renton, 1992, с. 412).

Другим за продуктивністю є пропозиційно-асоціативний різновид змішаної мотивації (26,5%), основу якого утворює поєднання пропозиційного (метонімічного) компонента з асоціативним (метафоричним). Аналіз компонентного складу таких фразеологізмів встановив, що у їх структурі у якості асоціативного елемента виступає номінатив зброї, а у якості пропози-

ційного елемента – дієслово, іменник або прикметник у своєму прямому значенні, наприклад: *to use all the weapons at one's disposal* 'to utilize all available advantages' (Renton, 1992, с. 415), *to be a gun for hire* 'to be a person willing to undertake assignments for a fee' (Renton, 1992, с. 412), *to bring out one's biggest guns* 'to use the most impressive persons or arguments' (Renton, 1992, с. 412), *a shotgun wedding/marriage* 'a marriage that is arranged very quickly because the woman is going to have a baby' (Cambridge International Dictionary of Idioms, 2002, с. 349), *the other (the reverse) side of the shield* 'зворотна сторона, зворотний бік медалі' (Англо-український фразеологічний словник, 2005, с. 818).

Наступний за поширеністю різновид змішаної мотивації, який складає 20,4% від загальної кількості фразеологізмів цього типу, є пропозиційно-модусний. Його особливістю є поєднання ознак пропозиційного та модусного статусів, через що метонімічні фразеологізми з компонентом на позначення зброї набувають оцінно-емотивної забарвленості. Значенню більшості таких фразеологізмів компонент на позначення зброї надає негативної конотації: *at daggers drawn* 'if people are at daggers drawn, they are very angry and close to violence' (Dictionary of English Idioms & Phrases), *rattle sabres* 'threaten to take aggressive action' (Oxford Dictionary of Idioms, 2004, с. 238), *to hold a sword at someone's throat* 'to exert undue pressure on another person in an endeavor to achieve a result which would otherwise not be forthcoming' (Renton, 1992, с. 415). Як свідчать приклади, у внутрішній формі таких фразеологізмів закарбований звичай використовувати зброю як інструмент агресивного способу вирішення конфліктів або впливу на іншу особу, але серед фразеологізмів цього різновиду змішаної мотивації зустрічаються і одиниці з позитивною конотацією. Наприклад, внутрішня форма англійського фразеологізму *to bury the hatchet* 'to abandon hostilities' (Renton, 1992, с. 413) зберігає інформацію про звичай закопувати сокиру як символ ворожнечі задля встановлення миру.

Пропозиційно-асоціативно-модусний різновид змішаної мотивації виявлений лише у 6,2% англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї. Зазначений різновид змішаної мотивації вирізняється поєднанням мотиваційних ознак трьох статусів, а саме:

пропозиційного, асоціативного та модусного. Отже, ситуація описується такими фразеологізмами із залученням метафоричного і оцінно-експресивного компонентів, наприклад: *to look daggers at someone* 'to look at a person in a way which indicates great animosity' (Renton, 1992, с. 411), *to cross swords with someone* 'to have a disagreement with another person' (Renton, 1992, с. 415), *cannon fodder* 'if you describe soldiers as cannon fodder, you mean that they are not considered important by their officers and are sent into war without their leaders worrying if they die' (Cambridge Dictionary).

Інтеграційно-порівняльно-модусний різновид змішаної мотивації, який об'єднує риси інтеграційно-порівняльного і модусного типів, представлений лише 2% англійських фразеологізмів з компонентом на позначення зброї, до прикладу: *(as) straight as an arrow* 'very truthful, reliable, and morally upright' (Farlex Dictionary of Idioms, 2015).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Когнітивно-ономасіологічний аналіз англійських фразеологічних одиниць з компонентом на позначення зброї дозволив виокремити чотири типи їх мотивації: асоціативно-термінальний, пропозиційно-диктум-

ний, інтеграційно-порівняльний та змішаний. Фразеологізми асоціативно-термінального типу мотивації є метафоричними за своїми ознаками і здебільшого семантично орієнтовані на опис поведінки та психологічних станів людини. В основі образності фразеологізмів пропозиційно-диктумного типу мотивації, який є метонімічним за своєю природою, лежать спостереження за використанням зброї. Інтеграційно-порівняльний тип мотивації представлений незначною кількістю фразеологічних одиниць. Найвищого ступеня репрезентації набули фразеологізми змішаного типу мотивації, серед яких виділено п'ять різновидів: асоціативно-модусний, пропозиційно-асоціативний, пропозиційно-модусний, пропозиційно-асоціативно-модусний і інтеграційно-порівняльно-модусний. Серед них чотири різновиди пов'язані з модусом, що надає оцінно-експресивного компонента значенню фразеологізмів цих різновидів. Здебільшого семантика таких фразеологізмів набуває негативної конотації, оскільки зброя виступає символом конфлікту та агресії. Результати проведеного дослідження закладають перспективи аналізу типів мотивації фразеологізмів з компонентом на позначення зброї в англійській мові у зіставленні з іншими мовами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Англо-український фразеологічний словник / уклад. Л. Т. Баранцев. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2005. 1056 с.
2. Дмитренко О. П. Мотиваційні процеси та їх типи у фразеологічному фонді сучасної німецької мови (на матеріалі фразеологічних одиниць соціально-економічної сфери). *Наукові записки НДУ ім. Гоголя*. 2012. С. 109–114.
3. Лебеденко Ю.М. Фразеосемантична група з компонентом «хата» в українській мові: структурно-семантичний та етнокультурний аспекти : автореф. дис. ... к. філол. н. : 10.02.01. Харків, 2006. 20 с.
4. Мартинів О. М. Фразеологічні одиниці німецької мови з компонентом на позначення звучання : структурно-семантичний і когнітивно-ономасіологічний аспекти : дис. ... к. філол. н. : 10.02.04. Київ, 2021. 234 с.
5. Павличко О. О., Мартинів О. М., Глюдз М. М. Прецедентна мотивація фразеологічних одиниць німецької мови. *Молодий вчений*. 2020. № 12 (88). С. 73–77.
6. Селіванова О. О. Особливості когнітивної проекції синтаксичних структур українських фразеологізмів. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2004. Вип. 34. Ч. I. С. 354–359.
7. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові : монографія. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
9. Тодорова Н. Ю. Фразеологічні одиниці просторової семантики в українській та англійській мовах : дис. ... к. філол. н. : 10.02.17. Львів, 2018. 244 с.
10. Тодорова Н. Ю., Лапіна М. О. Просторові фразеологічні одиниці змішаного типу мотивації в українській та англійській мовах. *Мова. Література. Фольклор*, 2023. Вип. 1. С. 61–67.
11. Ярмоленко Г. Пропозиційно-диктумна мотивація фразеологічних одиниць української мови. *Науковий вісник Ужгородського університету*, 2020. Вип. 1(43). С. 309–312.
12. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru> (дата звернення: 24.11.2024)
13. Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. by E. Walter. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 587 p.
14. Dictionary of English Idioms & Phrases. UsingEnglish.com: website. URL: <https://www.usingenglish.com/reference/idioms/cat/32.html> (дата звернення: 24.11.2024)

15. Farlex Dictionary of Idioms. Farex, 2015. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com> (дата звернення: 24.11.2024)
16. Oxford dictionary of Idioms / ed. by J. Siefring. New York, 2004. 340 p.
17. Renton N. E. *Metaphorically Speaking: A Dictionary of 3.800 Picturesque Idiomatic Expressions*. NY: A Time Warner Company, 1992. 528 p.

REFERENCES:

1. Anghlo-ukrainskyi frazeolohichnyi slovnyk (2005) [English-Ukrainian phrase-book] / ed. by L. T. Barantsev. Kyiv, Znannia, 1056 p. [in Ukrainian].
2. Dmytrenko, O. P. (2012) Motyvatsiini protsesy ta yikh typu u frazeolohichnomu fondi suchasnoi nimetskoï movy (na materialy frazeolohichnykh odynyts sotsialno-ekonomichnoi sfery) [Motivational processes and their types in the phraseological system of modern German language (on the materials of phraseological units of the social and economic sphere)]. *Scientific notes of NSU named after Gogol*. P. 109–114. [in Ukrainian].
3. Lebedenko, Yu. M. Frazeosemantychna hrupa z komponentom «khata» v ukrainskii movi : strukturno-semantychni ta etnokulturni aspekty [Phraseo-thematical group with component «khata» in Ukrainian language]. abstract of diss. ... cand. philol. sciences : 10.02.01. Kharkiv, 2006. 20 p. [in Ukrainian].
4. Martyniv, O. M. (2021) Frazeolohichni odynyts nimetskoï movy z komponentom na poznachennia zvuchannia : strukturno-semantychni i kohnityvno-onomasiolohichni aspekty [Phraseological units in German language with a component denoting sound designation : structural-semantic and cognitive-onomasiological aspects]. diss. ... cand. philol. sciences. : 10.02.04. Kyiv. 234 p. [in Ukrainian].
5. Pavlychko, O. O., Martyniv O. M., Hliudz M. M. (2020) Pretsedentna motyvatsiia frazeolohichnykh odynyts nimetskoï movy [Precedent motivation of phraseological units of German language]. *Young scientist*. No. 12 (88). P. 73–77. [in Ukrainian].
6. Selivanova O. O. Osoblyvosti kohnityvnoi proektsii syntaksychnykh struktur ukrainskykh frazeolohizmiv [Peculiarities of cognitive projections of syntactic structures of Ukrainian idioms]. *Bulletin of Lviv University*. Lviv, 2004. Vol. 34. Part I. P. 354–359. [in Ukrainian].
7. Selivanova, O. O. *Svit svidomosti v movi* (2012) [World of consciousness in language] : monograph. Cherkasy: Yu. Chabanenko. 488 p. [in Ukrainian].
8. Selivanova, O. O. (2008) *Suchasna linhvistyka : napriamy ta problemy* [Modern linguistics : schools and problems]. Poltava : Dovkillia-K. 712 p. [in Ukrainian].
9. Todorova, N. Yu. Frazeolohichni odynytsi prostorovoi semantyky v ukrainskii ta anhliiskii movakh [Phraseological units of spatial semantics in Ukrainian and English languages]. diss. ... cand. philol. sciences : 10.02.17. Lviv, 2018. 244 p. [in Ukrainian].
10. Todorova, N. Yu., Lapina, M. O. Prostorovi frazeolohichni odynytsi zmishanoho typu motyvatsii v ukrainskii ta anhliiskii movakh [Spatial phraseological units of mixed motivational type in Ukrainian and English languages]. *Language. Literature. Folklore*, 2023. Vol. 1, P. 61–67. [in Ukrainian].
11. Yarmolenko, H. (2020) Propozytsiino-dyktumna motyvatsiia frazeolohichnykh odynyts ukrainskoï movy [Propositional-dictum motivation of phraseological units in Ukrainian language]. *Scientific Bulletin of Uzhgorod University*. Vol. 1(43). P. 309–312. [in Ukrainian].
12. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru> (дата звернення: 24.11.2024)
13. Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. by E. Walter. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 587 p.
14. Dictionary of English Idioms & Phrases. UsingEnglish.com: website. URL: <https://www.usingenglish.com/reference/idioms/cat/32.html> (дата звернення: 24.11.2024)
15. Farlex Dictionary of Idioms. Farex, 2015. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com> (дата звернення: 24.11.2024)
16. Oxford dictionary of Idioms / ed. by J. Siefring. New York, 2004. 340 p.
17. Renton, N. E. *Metaphorically Speaking: A Dictionary of 3.800 Picturesque Idiomatic Expressions*. NY: A Time Warner Company, 1992. 528 p.